

El Diacrític | | Actualitzat el 16/01/2017 a les 09:30

El vostre record ens perseguirà sempre

La periodista Sara Montesinos escriu en forma de carta personal algunes situacions i històries humanes que ha viscut durant un any fent de voluntària als camps de refugiats de Grècia | «Suposo que et preguntaràs de què tenien por els governs europeus i la veritat és que no ho sé, nosaltres a casa nostra li en diem capitalisme, imperialisme i racisme i et prometo que són moltes les qui lluiten cada dia des de l'arrel»

Una nena reclama que s'obrin les fronteres a Idomeni (Grècia) | Sara Montesinos

Estimada Slava,

Ja fa gairebé dues setmanes que he tornat a casa, a la casa que vaig deixar ara fa un any, aquella on trampejo en la precarietat, on de vegades okupem espais que ens fan sentir lliures, on ens preocupem quan se'ns acaben les dades al mòbil però alhora vivim intensament a cada barricada que generem. Fa gairebé dues setmanes que veig les vostres cares a cada cantonada de Premià de Mar, que em desperto de matinada amb malsons i que regiro les xarxes socials dels vostres pares per mirar de seguir-vos la pista.

Tinc una armilla al penja-robes de l'habitació, una d'aquelles amb què vas creuar de Turquia a les illes gregues, d'aquestes de porexpan que no floten però us van fer sentir segures sobre la barca. La vaig agafar de les platges de Lesbos en un intent d'endur-me alguna prova que trenqués el silenci de la vostra memòria. De vegades tinc la sensació que parla, parla només quan estic sola i em fa preguntar-me si de debò m'he tornat boja entre tanta misèria i tanta injustícia. Però em fa preguntes per a les quals no tinc resposta i que m'enfonsen encara més a un forat molt i molt fosc que cada dia m'allunya més del meu entorn.

Persones refugiades a prop de la via del tren a Idomeni (Grècia) Foto: Sara Montesinos

Encara recordo la tarda que em vas explicar com la teva escola va quedar destrossada per una bomba, com vas sortir de l'aula després del soroll i vas trobar morts els companys i companyes dels altres cursos. Els teus onze anys no et van permetre reaccionar i només vas poder córrer, de la mà de la teva germana, fins arribar a casa. Aquell dia, Slava, mentre ens dinamitaves l'ànima amb cada paraula, vam ser conscients de tots els nens i nenes que no hem pogut conèixer.

Slava, hi ha tantes coses que m'he deixat de dir-te... Mai no sabré si va ser per l'idioma, perquè tan sols tens onze anys o perquè no em vaig atrevir a trencar l'única esperança que us quedava. Sé que esperes reunir-te amb el teu pare a Alemanya, i sé que quan hi arribis, si hi arribes, tot allò pel què has passat quedarà en un segon pla. Sé que seràs prou valenta per començar una nova vida, que aniràs a escola amb un somriure que farà sortir el sol a Berlín, i que cuidaràs de la Silva, la Sidra i la Talia en un intent de protegir-les de tots els mals que puguin patir. Però Slava, algun dia, quan siguis gran i vulguis i puguis fer-te les preguntes que ara són boira a la mirada de la teva mare, hauràs de reunir totes les forces per assumir respostes que no t'agradaran.

La teva vida, Slava, no valia res. Tampoc la de les teves germanes ni la de la teva mare, ni els teus veïns i veïnes a Eko Station, ni a Vasilika, tampoc la del grup de gent amb qui vas venir en barca. Us han deixat morir a l'aigua, us han fet caminar de punta a punta de Lesbos durant mesos, us han deixat dormir a la intempèrie de Moria sense tendes de campanya perquè «el meu cap diu que no podem malgastar material», que deia la noia de l'Acnur. Centenars de nenes com tu i dones com la teva mare hauran estat violades pel camí, a canvi de menjar o alguna manta. Us han anat dient «la setmana que ve, la setmana que ve» com si la burocràcia fos més important que les persones. I qui paga? Ningú.

Sabràs, doncs, que ningú té pensat retornar-te l'any que has perdut a Grècia. Sabràs també, que aquest segon hivern de camps nevats, canonades glaçades, nadons tremolant del fred i xarxes elèctriques caigudes era completament previsible i va ser consentit per Europa i silenciats pels grans mitjans de comunicació arreu del continent. Algun dia, llegiràs sobre els camps d'extermini dels anys quaranta i t'hi veuràs reflectida, sabràs que totes aquelles grans ONGs que us repartien material amb els seus logotips no tenien cap intenció de denunciar les condicions en les que vivíeu i que així van cronificar la situació fins a normalitzar-la.

Polícia i persones refugiades darrera la tanca Foto: Sara Montesinos

Suposo que et preguntaràs de què tenien por els governs europeus i la veritat és que no ho sé, nosaltres a casa nostra li en diem capitalisme, imperialisme i racisme i et prometo que són moltes les qui lluiten cada dia des de l'arrel. Però no, no tot eren flors i violes i malgrat juntes vam aconseguir fer néixer un espai de llibertat d'entre les cendres que espero que records amb tendresa, el poble català també us va fallar. Vàrem reunir tones de roba, vàrem ser centenars els qui vam viatjar fins a Grècia, vam mantenir econòmicament espais com Eko o els vaixells de Proactiva

amb diners que sortien de les butxaques de moltes a qui els sobra mes a final de sou. Sí, vam fer manifestacions, kafetes, xerrades, reportatges, premis i mil i una iniciatives que ens van semblar magníficament solidàries i de denúncia. Però hi ha una cosa que mai no ens vam atrevir a fer i que era la més important: desobeir. Sembla que n'hi ha que des de la clandestinitat més perillosa i responent a una legalitat assassina van prendre partit i va decidir que no, que les fronteres no eren límits per a la llibertat de les persones. Tot i això, vam fallar. Vam fallar perquè cap vaixell va sortir del port de Barcelona per anar a buscar-vos, vam fallar perquè no vam voler veure que clamar per la llibertat d'un poble implica també clamar per la de tots els altres.

Aquí a casa cada dia es fa més difícil seguir respirant, a Vasilika encara queda la Ruba, l'Adnan, la Rawan, l'Ateef i molts altres que porten deu dies sense electricitat al camp, les estufes no funcionen, la neu dificulta les fogueres i les canonades han quedat congelades i tampoc hi ha aigua corrent. L'Acnur i la resta d'organitzacions han marxat. No sabem què passarà ni què necessita la Unió Europea per reaccionar o per frenar aquest genocidi provocat i silenciats. Tampoc no sé si confiem en unes institucions que durant més d'un any han estat mirant cap a una altra banda, veient com només el poble organitzat ha decidit que les vostres morts no ho serien en el nostre nom.

A mi, i a moltes altres companyes, només ens queda demanar-vos perdó, amb el cap baix i la més horrible de les vergonyes per no haver pogut fer més, per no haver sabut generar l'espai de desobediència necessari per anar-vos a buscar sense importar les conseqüències. Tard o d'hora, la història jutjarà també el poble català, i el vostre record ens perseguirà sempre.

Siguis on siguis, rep una càlida abraçada, i recorda que si nosaltres vam sobreviure a l'infern va ser per somriures com el teu. Us devem la vida, serem sempre vostres.